

DRÁMAPEDAGÓGIA A KÖZNEVELÉSBEN

ECK JÚLIA - KÖRÖMI GÁBOR

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TÁMOP 3.1.15-14-2014-0001 számú projekt:

„A drámaoktatás helyzete a köznevelésben és a színházi nevelés a köznevelés eredményességéért”

Részfeladatok

1. A drámapedagógiával kapcsolatos képzések bemutatása a mai felsőoktatási és továbbképzési rendszerben
2. A „dráma” tantárgy vizsgálata magyarországi köznevelési intézményekben
3. Továbbképzési program fejlesztése

4. A drámaoktatás jó gyakorlatai

(Nemzeti Köznevelési Portál, kisfilmek, szakmai műhely)

5. Online adatbázis a magyarországi színházi nevelési programok témakörében

1. Drámapedagógia a felsőoktatásban

- Adatbázis a képző intézményekről
- Interjúk készítése felsőoktatási szakemberekkel
- Szakértő tanulmány
- Szakirodalmi elemzés

1. Drámapedagógia a felsőoktatásban

1. Adatbázis a képző intézményekről

Az intézmény neve, címe, honlapcíme
Szakfelelős neve, elérhetősége, email
A képzés elnevezése
A képzést létesítő intézmény
A képzés időtartama /kreditszáma/
munkarendje
Jelentkezési határidő, indítási létszám
Részvétel feltétele
Az oklevélben szereplő szakirányú
végzettség
A képzés helyszíne
Képzési költség
A képzés célja

Meghirdetve még
megtalálható/hozzáférhető-e a képzési
program a honlapon?
Megtalálható/ismert-e az oktatók
névsora a honlapon?
Hányszor indult a képzés/működik-e
valójában a képzés?
Hányan végeztek a szakon?
Meghirdethetőség kezdete
Hallgatói létszám a FIR adatai alapján
Abszolváltak száma a FIR adatai alapján
Első helyes jelentkezések száma/összes
Jelentkezések száma/felvettek száma

A képző intézmények

Apor Vilmos Katolikus Főiskola Felnőttképzési Központ / Vác	Drámapedagógia területen pedagógus- szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak
Debreceni Református Hittudományi Egyetem	Drámapedagógia területen pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak
ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar	Dráma és színház a szociális integrációban
Eszterházy Károly Főiskola Tanárképző Központ	Drámapedagógiai módszerek, technikák
Kaposvári Egyetem Színházi Tanszék	Drámapedagógia területen pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak
Károli Gáspár Református Egyetem Művészettudományi és Szabaddolcsészeti Intézet	Drámapedagógia szakirányú továbbképzési szak

A képző intézmények

Kecskeméti Tanítóképző Főiskola	Drámapedagógia területen pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak
Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar	Drámapedagógia
	Drámapedagógia területen pedagógus-szakvizsgára felkészítő
Pannon Egyetem, Veszprém	Dráma- és színházismeret tanár // Nappali és levelező tagozat
	Dráma- és színházpedagógia //szakirányú továbbképzés /levelező
	MA Drámapedagógia tanár
Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	Drámapedagógia területen pedagógus-szakvizsgára felkészítő
Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola	hittanár – dráma-és színházismeret tanár
Wesley János Lelkészképző Főiskola	Drámapedagógia

Interjú céljából felkeresett intézmények és személyek

Apor Vilmos Katolikus Főiskola	Dr. Pileczky Marcell	Gabnai Katalin
Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar	Dr. Novák Géza Máté	Gabnai Katalin
Kaposvári Egyetem	Dr. Gombos Péter	Tolnai Mária
Károli Gáspár Református Egyetem	Dr. Lannert István	
Kecskeméti Főiskola	Fehér Éva	
Nyugat-magyarországi Egyetem	Kaposi László	
Pannon Egyetem	Dr. Eck Júlia	Gabnai Katalin
Színház- és Filmművészeti Egyetem	Dr. Győrei Zsolt Dr. Golden Dániel	Gabnai Katalin

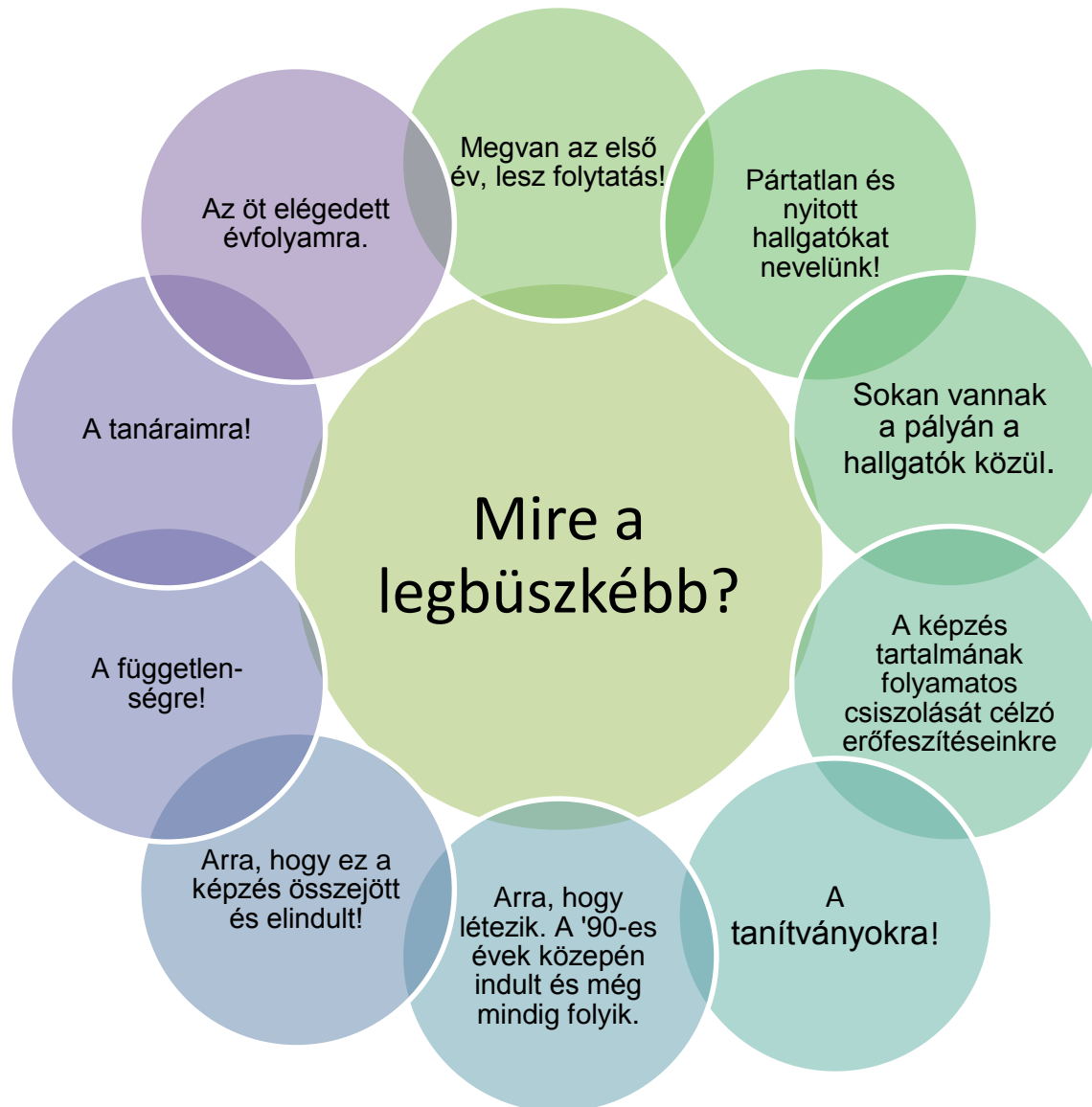
Partnerek és szövetségesek

Kapcsolatrendszer

- oktató tanárok kapcsolati hálója
- a képzés megalapításkor segítő mesterek (Gabnai Katalin, Trencsényi László)
- egyetemi kapcsolatok (dékán, tanszékvezető)
- felnőttképzési csoport
- közművelődési intézmény, civil szervezet

*A KÉPZÉSEK SORSA ALAPVETŐEN A SZEMÉLYES
KAPCSOLATOKON MŰLIK*

Mire a legbüszkébb?

Szakirodalmi elemzés

Gabnai Katalin: Drámapedagógiai olvasólámpa

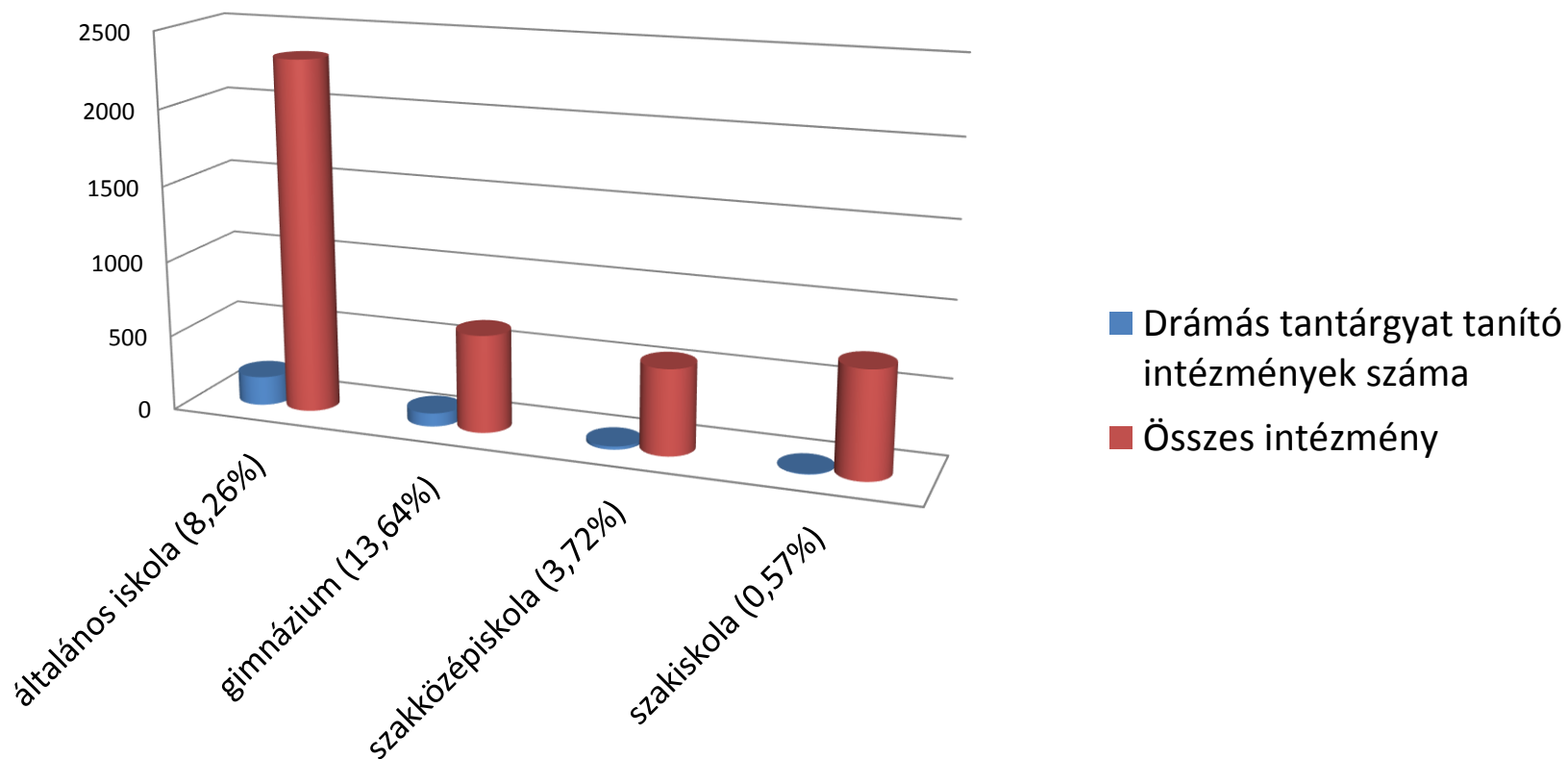
- **Bevezető**
- **Alapozás:** a régebben megjelent, de ma is közkézen forgó művek bemutatása
- **Építkezés:** a 2000-2015 között megjelent művek ismertetése
- **Elágazások:** speciális utakat, egyedi módszereket tartalmazó kiadványok
- **Áttekintés:** tematikus csoportosítás
  - Módszertan, gyakorlatok, játékok
  - Pedagógiai, pszichológiai háttér
  - Hagyományismeret
  - Tanítási dráma
  - Beszéd és kommunikáció
  - Mozgás
  - Bábos és vizuális játékok
  - Vers, mese
  - Produkciónkról
  - Színháztörténet, színházelmélet, dramaturgia
  - Beavató információk
  - Intézmények, kutatások, rendeletek, tantervek
  - Lexikonok, szótárak, gyűjtemények
- **Kortársak egyéni publikációs listái:** a ma is aktív drámatanár társak személyesen ajánlott munkái
- **Könyvek ABÉCÉ rendben:** összesített bibliográfia

2. Drámapedagógia a köznevelés intézményrendszerében

1. Adatelemzés a KIR-ben szereplő adatok és egyéb források alapján
2. Az óralátogatások tapasztalatai
3. Összegző tanulmányok

„Drámás” tantárgyat tanító intézmények (KIR 2015.06.19.)

Pedagógus munkakörhöz dráma és tánc tantárgyat rögzítő intézmények száma

Az megyei adatok vizsgálatának tanulságai („drámás” végzettség és tantárgy)

Erős jelenlét

- Budapest
- nagy területű és népsűrűségű megyék
- észak-keleti hátrányos helyzetű megyék (BAZ, JNSZ)

Gyenge jelenlét

- dél-dunántúli megyék (Baranya, Tolna)
- kis népsűrűségű és területű megyék (Nógrád, Heves)

Az óralátogatásokon készült dokumentumok

30 óralátogatói jegyzőkönyv

- 15 iskola
- 15 drámatanárának
- 15 drámaórájáról
- 15 nem drámaórájáról

30 tanárinterjú

- 15 órátartó drámatanárral
- 15 tanártárssal

15 fókuszcsoportos diákinterjú

„Mit gondol, mi a haszna az életnek? Megtapasztalta már? Igen. Naponta meggyőződöm arról, hogy valóban „élünk” a drámafoglalkozásoknak köszönhetően. Hogy az iskola nem marad egy élettől elszakadt információadagoló gépezet. A drámapedagógia minden pillanatban hidat képez, pont ezért motivál és mozgósít a cselekvésre, a gondolkodásra.”

A látogatott órák tapasztalatai

- Nincsenek szétesett, értelmetlen, hasztalan foglalkozások.
- A drámás módszerekkel dolgozó foglalkozásokon, drámaórán és nem drámaórán egyaránt **pontosan megfogalmazottak a pedagógiai célok**.
- A drámaórákon **alig van szükség klasszikus fegyelmező eszközökre**. A nem drámaórákon azonban gyakran kell figyelmeztetni a tanulókat, le kell olykor állítani a magánbeszélgetéseket, tanári szigorral kell visszaterelni az eltévelyedőket stb.
- A drámás órákon **azonnali visszajelzések vannak a befogadásról, a megértésről**, a nem drámás órákon pedig nem annyira jellemzőek ezek a megnyilvánulások.
- A drámás módszerekkel lezajlott órákon **a tanultak egy jelentős része a foglalkozáson rögzül**, a befogadás mélysége sokkal inkább jellemző, mint a nem drámás eszközökkel lezajló órákon megfigyelhető passzív figyelemnek köszönhetően.
- A drámaórák kétharmadát **csoportbontás**ban tartjuk (max. 16-18 fő), a hagyományos nem drámaórák pedig egész osztályban zajlanak (kb. 25-35 fő).
- A drámatanár **a nem drámaóráján is előszeretettel használ drámapedagógiai eszközöket** az óra színesítésére, az elmélyítés fokozására.

Milyen is az a drámatanár?

A feljegyzésekben emlegetett minősítő kifejezések gyakorisága (15 megfigyelt drámatanár):

- Játék/játékosság – 8 esetben
- Határozottság – 7 esetben
- Bizalom (a tanulóknál) – 6 esetben
- Segítség, segítség – 5 esetben
- Humor – 5 esetben
- Oldottság – 4 esetben
- Közvetlenség – 3 esetben
- Mosoly, „mosolygósság” – 3 esetben
- Kedvesség, partnerség, szeretet, lazaság, érzékenység, szabadság, lelkeség, elfogadás – 2-2 esetben

Tapasztalatok

A drámapedagógia a magyar pedagógiai kultúra különlegesen hatékony módszere.

- a tanulók **motiváltsága** erősebb, illetve folyamatosan fejleszthető
- a tananyag feldolgozásába való **bevonódásuk** mélyebb
- tanórai **aktivitásuk** felfokozottabb
- a feldolgozás során a drámatanárok alapvetően a **kooperációra** építenek
- a tanár-diák és a diákok közötti **kommunikáció** olajozottabban működik
- a diákok gyakrabban kerülnek **döntési helyzetbe**
- a tanórák hangulata **oldottabb** (miközben tanulnak, jól is érzik magukat)
- a **megértés**, a **befogadás** direktebb, gyorsabb módon, hatékonyabban realizálódik
- egyértelműen kimutatható az alapvető **kulcskompetenciák** tudatos és eredményes fejlesztése: hatékony, önálló tanulás, anyanyelvi kommunikáció, esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőkészség, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményező-készség és vállalkozói kompetencia (DICE-kutatás!)

Összegző tanulmányok – 11 tanulmány!

Eck Júlia: A dráma helye a köznevelésben és a tanárképzésben - NAT, kerettantervek, OKTV, ODTV, dráma érettségi vizsga

Gabnai Katalin: Úttörő-munka a felsőfokú és a középfokú drámaoktatásért – adalékok a képzéstörténethez

Szabó Zsófia: Elemzés a KIR-ben szereplő adatok és egyéb források alapján

Körömi Gábor: A drámatanár - adatelemzés a tanári interjúk alapján

Keresztúri József: A drámapedagógia a köznevelés intézményrendszerében (adatelemzéssel az óralátogatások alapján)

Trencsényi László: Óraelemzések – Drámaórák és drámás eszközök más tantárgyakban

Achs Károly: Dráma az osztályfőnöki munkában

Golden Dániel – Pap Gábor: A színjáték helye a drámapedagógia és a köznevelés rendszerében (a fókuszcsoporthoz tartozó interjúk felhasználásával)

Tóth Zsuzsanna: Drámapedagógia az iskolán kívül

Kaposi László: Magyar Drámapedagógiai Társaság – a drámaközponttól az intézményenélküliség felé; egy civil szervezet küzdelme a drámapedagógiáért; létformák, létharcok

Trencsényi László: Reflexiók és perspektívák - Összefoglaló tanulmány

3. Továbbképzési program fejlesztése:

30 órás

szakértői drámapedagógus-továbbképzés

- *az akkreditációra történő előkészítés*
- *a pilot képzés megszervezése, lebonyolítása annak dokumentálásával*
- *képzői segédanyag elkészítése*
- *részvevői segédanyag elkészítése*
- *a képzők felkészítését szolgáló tananyag összeállítása*
- *módszertani ajánlás elkészítése*

Előfeltétel a tanfolyamon való részvételhez

Drámapedagógiai végzettség

- 120 órás drámapedagógiai tanfolyam és/vagy
- drámapedagógiai szakirányú továbbképzési szak és/vagy
- drámapedagógia mesterszak

Vagyis: a szakértői dráma tanfolyam nem helyettesítheti a drámapedagógiai alapképzést.

4. A drámaoktatás jó gyakorlatai

- Foglalkozások Nemzeti Köznevelési Portálra importálható formátumban – 25 db
- Jó gyakorlatok megosztását támogató kisfilmek – 5 kisfilm
- Szakmai műhely
- A jó gyakorlatok adaptációját támogató módszertani ajánlás

A jó gyakorlatok statisztikai adatai

<i>javasolt időkeret</i>	<i>db</i>
foglalkozás / tanóra	13
foglalkozássorozat / több tanóra	7
projekt	3
félév / tanév	2

<i>korosztály / évfolyam</i>	<i>db</i>
3-6 év között	1
1-2. évfolyam	4
3-4. évfolyam	3
5-6. évfolyam	7
7-8. évfolyam	12
9-10. évfolyam	18
11-12. évfolyam	13
13. évfolyam	4
18-24 év között	4

A jó gyakorlatok statisztikai adatai

<i>NAT kulcskompetenciák</i>	<i>db</i>
Anyanyelvi kommunikáció	6
Digitális kompetencia	1
Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség	13
Idegen nyelvi kommunikáció	1
Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia	1
Szociális és állampolgári kompetencia	3

<i>tantárgyak</i>	<i>db</i>
Erkölcstan	7
Etika	4
Környezetismeret	2
Magyar nyelv és irodalom	12
Matematika	1
Tört, társ és államp ismeretek	2
Vizuális kultúra	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1
Dráma és tánc	18
Tánc és mozgás	2
Ének-zene	4
Idegennyelv	1
Mozgókép kultúra és médiaismeret	1

A jó gyakorlatokról készült kisfilmek

Az implementációs segédanyagként készülő módszertani kisfilmek között van

- alsó tagozatos
- felső tagozatos
- alapfokú művészeti iskolai
- középiskolai
- és drámatagozatos középiskolai csoporttal készült film

A kisfilmek sorozata több tantárgy anyagát érinti:

- dráma és tánc
- dráma és színház
- erkölcsstan
- kreatív színházi gyakorlat
- kreatív ének-zene
- kreatív mozgás és tánc

de a felvett drámapunkák alkalmazhatók

- magyar irodalom
- osztályfőnöki témakörökben is

5. Online adatbázis a magyarországi színházi nevelési programok témakörében

Célunk:

- A Magyarországon működő színházi nevelési csoportokról egy adatbázis készüljön a Nemzeti Köznevelési Portálra.
- Az adatbázis tartalmazza az összegyűjtött színházi nevelés programokat.
- A szolgáltatás segítse a tájékozódást a színházi nevelés területén.

Adatbázis

- 22 társulat 61 adatlapja érkezett be.
- Több társulat jelezte, hogy később tölti ki az adatlapot (évad eleje, felújítások, új programok létrejötte után).
- A társulatok jelezték a későbbi frissítés igényét, illetve azt, hogy új programjaikról is kitöltenének adatlapot.
- Ezért szándékaink szerint nyitva hagyjuk az online feltöltés kérdőívét: ez a későbbiekben is elérhető lesz.

Négy hónap alatt

- Készítettünk 3 adatbázist (a felsőoktatás képzéseiről, a köznevelésben futó drámás képzésekről, színházi-nevelési társulatok előadásairól)
- Készítettünk 7 különböző mérőeszközt (felsőoktatási interjúterv, köznevelési kérdőív, két pedagógus interjúterv, fókuszcsoportos diák-interjúterv, vezérfonal óralátogatások rögzítéséhez, adatlap a színházi-nevelési programokhoz)
- Írtunk összesen 43 ív különféle tanulmányt
- Készítettünk 5 kisfilmet és több fotót a dokumentációhoz
- Készítettünk 25 jó gyakorlatot a Nemzeti Köznevelési Portálra
- készítettünk 41 interjút és 15 fókuszcsoportos diák-interjút, 30 óralátogatási jegyzőkönyvet
- Készítettünk egy pedagógus-továbbképzést teljes dokumentációval és pilot-képzéssel, több mint 1000 iskolába és nagyszámú színházi-nevelési társulathoz küldtünk ki kérdőívet
- Készítettünk 5 prezentációt
- Kutató-fejlesztő szakemberként 34-en vettünk részt a projektben, rajtuk kívül 11 felsőoktatásban dolgozó szakember, 30 köznevelésben dolgozó tanár, 15 diák-csoport, a pilot-képzésben 19 fő segítette a munkánkat.

MINDANNYIUKNAK KÖSZÖNJÜK!

Igazolt hipotéziseink

- A drámapedagógiai szemléletmód nemcsak drámaóra keretén belül sikeres módszer, hanem hatékony segítséget ad más tantárgyak metodikájában is.
- A drámapedagógia nemcsak az oktatás módszertani eszközeként segíti a köznevelés feladatait, hanem pedagógiai stratégiaként is: befolyásolja a tanulási motivációt, a személyiségfejlődést, a közösséghez és a munkához való viszonyt, elősegíti bizonyos alapvető készségek és képességek kialakítását és fejlesztését, az élményen keresztül történő bevésés pedig a befogadás mélységét és erősségét.
- A drámapedagógiai megközelítés segíti az egész iskolai életet, a tantestületen belüli szakmai együttműködést, a tantárgyak közötti kapcsolódási pontok megtalálását, valamint a diák-tanár kommunikációt.
- A drámapedagógiának ott a helye az általános tanárképzésben is.

Összegzés

- Tevékenységeink túlmutatnak hipotéziseink igazolásán: hozzájárulnak a drámapedagógia **tudományos megerősítéséhez**, (**drámapedagógiai műhelyek**, tudományos bizottság).
- Kutatásunkkal igazoltuk, hogy bár a dráma szabadidőben is alkalmazható tevékenység – kompetencia-fejlesztő hatása, személyiségfejlesztő szerepe, érzelmi intelligencia-fejlesztő hatása, és a benne fellelhető jelentős öröm, mint tanulási tényező minden tekintetben alkalmassá teszi erre – **nem elsősorban szabadidős tevékenység!** Jóval több annál.
- Olyan **komplex rendszere a nevelés-oktatási folyamatnak**, amely legteljesebb mértékben önálló tantárgyként tanórán látja el a feladatát. Nagyon fontos feladata van a nevelésben, minden diáknak szüksége van rá, alkalmazásához elengedhetetlen a megfelelő óraszám, az érettségi vizsga (emelt és középszinten való) megléte, az országos versenyek elismerése. **További kutatások: a drámapedagógia eszköztárának optimális hasznosulása a köznevelésben, érettségi vizsgák**
- A köznevelésben tantárgyakhoz kapcsolódóan, szakmódszertani eszközként is alapvető segítséget nyújthat a pedagógusoknak, és **nagy szerepe van az iskola teljes nevelési folyamatában** (a közösségépítéstől a hagyomány-teremtésig) – ezért **fontos bevezetése az általános tanárképzésbe**, ahol minden jövőbeli pedagógus általános és szakmódszertani képzésében helye van szaktárgytól függetlenül. **További kutatás-fejlesztés: tantervek**

„Eltagadhatatlan tény: a TÁMOP-ban felkínált nagyszabású, drámapedagógiai tárgyú kutatás jelképes korszakhatár. Több szempontból is. A *drámapedagógia nagykorúsága?* Komolyabb állami megrendelés a drámapedagógia hazai helyzetéről történetében először adatott.”

Összegző tanulmányok: Trencsényi László (2015): *Reflexiók és perspektívák – összefoglaló tanulmány*

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!

www.ofi.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE